

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 50 (469)

Fredagen den 11 december 1896.

9:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modet., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben » 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösnu:r endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.
--	--	--	--	---	---

Esther Sidner.

Det finnes i vårt svenska uppfostringssystem — om man därvidlag kan tala om ett system — ett rättsbegrepp, som ännu icke är fullt fixerad och det är anlagens rätt, eller om man vill se saken från en annan synpunkt, uppfostrarens skyldighet att taga vara på och respektera anlagen. Uppgiften hör ej till de lättaste, allra minst då, såsom understundom händer, uppfostringsmetoden ej är dess mera praktisk, och i alla händelser blir oftast uppfostraren den som tämligen enväldigt bestämmer, i hvad mån det uppväxande släktets anlag skola tagas i betraktande. Och de äldre ha sin praktiska erfarenhet och den vill ej gärna ge vika för hvad som ännu blott ter sig såsom löften och möjligheter, så framt den ej går i motsatt riktning och vill skörda fikon af tistlar, vill tvinga fram anlag, där de ej af naturen finnas.

Klarare än på musikens område kunna dessa satsar knappt belysas. Den musikaliska banan med dess starka kontraster är som ett lotteri med ett fåtal stora vinster och en mängd niter. Några lockas af de stora vinsterna, som medföra både guld och ära. Andrarygga tillbaka för utsikten att i detta lotteri få endast nit, ett knappt och tarfligt lefvebröd, och sådant har den musikaliska banan att bjuda mer än en af sina adepter. I förra fallet komma de otillräckliga anlagen, vanligen med pomp och ståt, in på täflingsbanan, medan verkliga begåfningar försagda stanna utanför för att efter något betän-

kande vända sig till andra banor. Och dock är det just begåfningen, icke fliten, som skapar konstnärer. Hvarje instrument och främst det högsta instrumentet af alla, människorösten, erfordrar för att rätt brukas något utöfver den yttre färdigheten. »Vi fordra sanning, vi vilja höra människosjäle's finaste skiftningar afspeglade i tonens färg och uttrycksförmåga. Vi vilja icke förbluffas, vi vilja röras.» Dessa ord läsas i

Fritz Arlbergs utmärkta arbete om tonbildningen och de innehålla en förträfflig apologi, om någon sådan är behöflig, för de individuella anlagens rätt.

Både i afseende på anlagens befintlighet och deras tillvaratagande har Esther Sidner varit lyckligt lottad. Född i ett musikaliskt hem — hennes fader var konsistorientarien i Hernösand Anders Sidner, känd för ovanlig musikbegåfning och intim vän med professor J. A. Josephson — kunde hon nog ha varit säker på att de ärfda anlagen skulle tillvaratagits och vårdats på bästa sätt, om icke döden kommit emellan och borttryckt familjefadern från detta värf, som utan tvifvel skulle varit honom så kärt. Då detta 1869 skedde, var Esther endast tre år, och de musikaliska anlag, som vid denna ålder framträda, pläga gemenligen ej anses värda någon vidare utbildning. Icke heller förmåla våra källskrifter något om fröken Sidners musikaliska framgångar under skoltiden. Att hon haft sådana får man taga för gifvet, och däri ligger väl för-

Väl den, som aldrig stödt sig för tungt
På en annans arm
Och nödgats låna en annans eld
För att kämpa sig varm!

Väl den, som aktar sitt lif för högt
Till att mista det,
Och kastar allt, men behåller ett:
Sin personlighet!

Ellen Lundberg.

klaringen till det faktum att hon 1884, således vid 18 års ålder, blef elev vid konservatoriet i Stockholm. Men icke såsom sängerska! Fröken S. ägnade sina musikaliska anlag åt pianot, och, om vi äro rätt underrättade, hade hon vid sitt inträde på konservatoriet ej någon tanke på att studera sång.

Detta är en ej så ofta förekommande utvecklingsgång, att börja såsom instrumentalist och fortsätta såsom vokalist. Den visar att hos en sådan sängerska den musikaliska begåfningen sitter ej blott i strupen, att den har en så stark intensitet, att den kan göra sig gällande äfven med ett mindre förnämligt instrument än människorösten. Sin färdighet på pianot kom fröken S. i tillfälle att visa flerfaldiga gånger under senare hälften af 1880-talet, då hennes förnåga att ackompanjera vann allmänt erkännande och uppmärksammades såsom vittnande om smak och god uppfattning.

Att fröken Sidner det oaktadt slog om och, då hon blef medveten om sin sångröst, sökte utveckla densamma, är ingenting att förvåna sig öfver. På skalan öfver kända instrument står pianot lågt, lågt ned och människorösten högt uppe. Är det underligt att den som kan få välja, väljer den senare? Ackompanjatrissens lott är ej heller synnerligt lockande. Hon endast är ett obetydligt om också nödvändigt appendix till den sjungande, och hennes uppgift är intressedödande eller i bästa fall tidsödande. Ett sådant framtidsperspektiv tilltalade ej fröken Sidner, och från 1886 studerade hon hufvudsakligen sång, tills hon 1890, belönad med jeton, afgick från konservatoriet.

Nu skulle hon börja att skörda frukterna af sina ansträngningar. Den 22 april 1890 trädde hon för första gången inför offentligheten såsom sängerska. Det var på en konsert, som hon själf gaf i Musikaliska akademien. Försöket slog lyckligt ut, publiken applåderade och kritiken spådde sängerskan en vacker framtid. Rösten visade sig vara en praktig mezzosopran, utbildad för konsert, särskildt för romanssång. Att fröken S. skötte den med smak och omsorg säger sig själf.

Den första större sånguppgift, fröken S. utförde, var sopranpartiet i Mendelssohns »Paulus», som 1891 gafs af Musikföreningen i Stockholm. Men liksom så många andra af våra sångfoglar greps hon af längtan att skåda andra länder och folk, att vidga sina vyer och kanske också sin röst, ty det hade ej saknats påpekningar om att höjdtönen behöfde förbättras. Hon flög ut ur boet, och vi återfinna henne i den stad, som traditionen velat göra till ett Eldorado för sångens adept, i Paris.

Det blef en lång frånvaro från hemmet. Det första året ägnades åt studier för professor S:t Yves Bax och operasängerskan fru Renée Richard. Så småningom började Esther Sidners namn nämnas i allt vidsträcktare kretsar. Först i Paris, där hon hade framgångar på Châtelet-teatern och Trocadéro, sedan i franska landsortsstäder såsom i Lille, där hon 1893 sjöng Mirjams parti i Massenets religiösa dram »Marie

Madéleine». Äfven från Bryssel, Ostende och Monte Carlo ingingo budskap om vår landsmanninnas framgångar.

Hösten 1895 stod Esther Sidner såsom fullfärdig sängerska på konsertestraden i den akademi, där hon ett tiotal år förut börjat sina musikaliska studier. Hon sjöng nu dels på en egen konsert (där hon gjorde mycken lycka med Heises »Dyvekes Sange»), dels vid Filharmoniska sällskapets återgivande af Schumanns »Fautscener». Här visade sig Parisvistelsen ha varit till nytta; rösten var säkrare och jämnare och höjdtönen hade vunnit så mycket att sängerskan ej ens ryggade tillbaka för trestrukna c.

Men snart har hennes kosa åter till utlandet och under det snart gångna årets höstmånader ha vi ofta hört om hennes framgångar i London, Antwerpen, Schenevingen m. fl. städer. Nu gästar hon sitt hemland, men snart skall hon ut igen, denna gång till Berlin för att medverka vid en filharmonisk konsert.

Fröken Sidners verksamhetsfält har hittills varit konsertestraden och hennes specialitet romanssången. Ännu har hon ej beträdd scenen, men det skulle vara egenomligt om ej hennes dramatiska kynne skulle draga henne dit. Kanske är den dag ej så långt borta, då Esther Sidner stiger fram för oss på tiljan. H. V.

En arbetsstuga.

Niupt i fuktig storstadsgränd
mellan svarta murar,
där i nöd, väl sällan känd,
brottet ständigt lurar,
mången liten barnafot
farlig framtid går emot.

Där — så skygga ur en vrå
kan vid rödgul lykta
du få se de stackars små
titta fram och . . . flykta;
om du, ledd af ädelt nit,
dristar ställa färden dit.

Sådant själsmod finnes dock.
Jag har sett en kvinna
för de små med vänligt lock
varda vårdarinna;
de till henne komma fram
snart så fogliga som lam.

Genom staden deras tåg
sträcktes lungt och stilla
till en liten gård, som låg
likt en sommarvilla
skönt och fridfullt vid en strand
med små nätta trädgårdsland.

Här på denna fridens ort
jämte andra skaror
under tillsyn barnen fort,
långt från grändens snaror,
sökte nu, med hjärtat lätt,
bli till nytta på allt sätt.

I en bod en verkstad redts
åt små gossar ledigt,
i en löfsal satt en krets
små syflickor sedigt.
Andra under ifrigt stök
hjälppte till i stugans kök.

Dagen syntes här ej grå,
alvar trifs med gamman.
Ljöd så middagsklockan, då
barnen fördes samman —
glada öfver hvad här gjorts —
först till bön och så till bords.

Mätte denna »mönsterfarm»
invid ladans väggar
med sin hvita fönsterkarm
under gröna häggar
aldrig mellan blad och blom
för vår skuld stå öde, tom!

Mätte stugor, denna lik,
flere snart vi bygga,
vid hvarenda Målarvik
med sin lilla brygga.
Låt oss samfäldt hägna dem
dessa trefna barnahem!

Lotten von Kræmer.

Några ord om lyx i juletid.

Att i allmänhet säga hvad lyx är har sig ju tämligen svårt, då begreppet väl är mer relativt än de flesta. Men troligen är väl lyx det, som är öfvermog. Jag menar att en sak är en lyxartikel, då den ej motsvaras af något sundt behof hos sin ägare.

Jag har en rik god vän, som har ett härligt hem, fullt af konst saker, mjuka möbler och varma mattor, men aldrig har i detta hem en sak verkat på mig som lyx, ty dess ägarinna är en finkänslig, skönhetsälskande varelse, hvilken dricker lifskraft ur allt det vackra, som omger henne.

Denna min vän har en kusin, gift med en rik affärsman. Hon öfverlastar sitt hem med dyrbara ting, bland hvilka finnas flere estetiska läckerbitar. Alla dyrbarheter verka dock här såsom lyx. De äro framkallade endast af behofvet att skryta och bereda

ofta sin ägarinna vantrefvad och besvär. Men — richesse oblige.

Man kunde ju anföra dylika exempel i tusental. Dock gäller ju här mer än någonsin att »en har nog af det, hvarvid en annan dör af hunger.»

Det finns emellertid en klass af människor, för hvilka all lyx är absolut onödig och förkastlig — och det är barnen. »Gifven nog, men aldrig öfvernog!»

Nu kommer julen snart, och i de flesta hem hopar man på det mest besinningslösa sätt gifvor öfver barnen. Att detta blaserar dem och förminskar deras julglädje är visst. Fråga några dagar efter julaften ett sådant bortskämdt barn om dess julklappar och i 99 fall af hundra skall det först skryta med den höga siffran på antalet klappar och svara: »jag fick 30, jag fick 40 o. s. v.» Men frågar man hvad gifvor det fått, svaras också lika ofta: »Äsch, det var så mycket, så det minns jag inte!» Men fråga däremot ett litet fattigt barn efter dess julgifvor; och det skall länge med tacksamhet och ömhet tala om »min docka, min dockspis och mitt lilla syskrin».

Och så komma julkalasen, jag menar barnkalasen, där det nu mera skall vara lotteri med gifvor. D. v. s. att samma redan med julgifvor blaserade barn skola ytterligare förstöras. Jag frågade förra året en liten tioåring, om hon haft roligt på en julbjudning. »Ånej,» svarade hon, »ingen af sakerna i lotteriet kostade mer än 75 öre.» Det gjorde mig innerligt ondt om barnet, och jag tackade Gud för att jag var född på en tid, då ännu 10 öre för ett barn var en förmögenhet.

En lärarinna har sagt mig, att hon märkt att barnens nöje på en julbjudning beror af priset på sakerna i lotteriet.

Och du, som möjligen kommer att läsa dessa korta rader — stanna och betänk! Kämpa i din mån emot julkalappseriet och jullyxen! Är du själf en enkel och sund människa, så tycker du nog som jag. Och är du en epikuré, så bör du likvisst minnas, att endast den, som med friskt och obläseradt sinne träder ut i lifvet, kan en gång njuta det fullt och famna det med starka armar.

Ex.

En Luciasaga.

Af Amalia Fahlstedt.

För mor att föreläsa i barnakretsen.

Det hade varit fest hela dagen i kungaborgens riddarsal med mat och dryckjom, dobbel och dans, sång, lustspel och skämt. Nu led det mot natten och alla voro sömniga. Alla hade ju också väckts i otta af den fjortonåriga prinsessan Lucia, som blifvit född på denna dag och fått namn efter den. I barnslig glädje hade hon med en af grönt virad ljuskrona på hufvudet gått omkring och bjudit traktering, där småsvennerna, följande i hennes spår, burit på stora fat. Ty så var den tiden sed att man frade Luciadagen till minne af en ädel jungfru, som för sin helighets skull brändes å bål, men man frade den äfven som årstidens inbrytande strid mellan ljus och mörker.

Bland småsvennerna, som med halfslutna ögon lutade sig mot väggarna, stod Nils Springepilt. Men han såg inte sömning ut han, ty det gjorde han aldrig. Honom älskade och lydde jaktfalkarna som ingen annan. Honom bar den lystrande springaren med bevingade steg. Ur hans horn kommo tonerna starka och jublande och väckte präktigare ekon i skogen än alla andras. Ingen småsven var så flink på foten, att inte Nils var flinkare, hvaraf han också fått namnet Springe-

pilt, och ingen uppbar sin granna page-dräkt vackrare än han. Men allt detta förargade de andra svennerna, och de kastade gärna åt honom ordet *träl* och *trälhund*. Nils var nämligen af träl född, men hans far hade blifvit fri och kungens förmästa jägare, sedan han en gång på en björnjakt räddat kungens lif med fara för sitt eget.

Gossens ögon tindrade skälmaktigt, då han såg sig omkring. Kungen gaf ej tecken till uppbrott. Han satt och spelade schack med bispen, och denne hade genom ett listigt drag i spelet kommit att hota konungens torn, som denne nu gärna ville rädda. Och medan landets härskare satt och funderade därpå, blef hoffolket allt sömnigare. Den stoltaste riddare i salen, som druckit djupt ur vinbägaren, berättade för fjärde gången samma historia för drottningen, som också var alltför sömnig att märka det; och hoftärnorna gåspade ideligen bakom de ekorrskinn, som hängde i guldkedjor från deras bälten, och som de använde som näsdukar. Medan nu Nils stod och iakttog detta och äfven tänkte, att han nog skulle rädda konungens torn, om han bara fick röra en af schackpjäserna, ryckte någon honom i ärmen från fönsternischen, mot hvars hörn han stödde sig.

Han visste, hvem som var där, och gick genast in. Där satt den lilla prinsessan Lucia ensam i mån-skenet, som bröt sig genom den målade rutan, och bredvid henne på den hyendeklädda stenbänken låg kronan med sju släckta, halfbrända ljus. Hon vinkade åt småsvennen att sätta sig mitt emot henne.

»Hvarför är du inte sömnig, Nils Springepilt?»

»Därför att jag tänker.»

»Hvad tänker du nu på?»

»På trollen i bergen.»

»Berätta mig något om dem.»

Nils hade inte lärt att spela på luta. Men hitta på sagor, det kunde han, och nu gick han raskt på:

»Trollen hata ljuset, därför ha de gömt sig i berget. En gång stänkte en mäktig hop droppar från solen ned på jorden, där de trängde ned och stelnade till guld. Trollen rufva öfver det och vilja inte lämna det till andra än fåvitska människor — och i deras händer blir guld det en ond makt.»

»Berätta vidare, småsven!»

»Men i riktigt goda människors händer blir det solstrålar igen. Därborta i Trollberget — han pekade utåt genom fönstret — finns det guld nog att friköpa alla kungaborgens trålar med.»

»Hur ska vi få det guld, Nils?»

Nu trodde småsvennen själf på hvad han diktade.

»Om skenet från en god och modig Lucias krona träffar trollen, bli de förlamade, och man kan ta allt guld.»

Prinsessan reste sig, satte kronan på hufvudet och sade:

»Om du tror, att jag är nog god, skall jag följa med dig, Nils Springepilt; och om du håller mig i handen, är jag inte alls rädd.»

Nils hade också rest sig.

»Då tar jag ett bloss och tänder det, när vi komma ned i källarvåningen. Nu äro alla så sömniga, att de inte lägga märke till, om vi gå ut, i fall du går före, kungadotter.»

Lucia gick först ut, och ingen lade märke till det; och Nils Springepilt följde om en stund efter, utan att någon tänkte därpå. De stego ned för borgens smala, mörka trappor, där Lucia stödde sin hand mot småsvennens axel. De gledo tysta genom det stora rummet, där slottets tjänare samlades och nu somnat på bänkarna kring ölkruken, genom det stora köket, där kockarna och kökspojken slumrade kring stockelden, vid hvilken Nils tände sitt bloss, vidare ned i källaren och genom slottets mörka löngång ut i skogen, där Nils fattade prinsessans hand.

Tjocka moln lågo nu kring månen, men Nils visste hålla blosset så, att nattens vindar ej släckte det. Tysta skredo de fram mellan trädens tjocka, mörka stammar öfver knastrande kvistar. Ju längre de kommo, desto hårdare klappade deras hjärtan, desto liffigare och klarare lyste deras blickar. Plötsligt stannade de. En mörk, lodrat bergvägg, omspunnen af taggiga snår, stod hotande i deras väg. Nils tände nu med blosset prinsessans sju kronljus, och när det sista var tändt, sjönk bergväggen ljudlöst ned i jorden, och bergets inre gapade mörkt och hiskligt mot dem. Lucia lade ena handen på hjärtat, men Nils, som släckte sitt bloss mot bergväggen, fattade hennes andra hand, och så trädde de modigt in, medan ljusskenet flöt före i breda strimor och visade dem vägen genom

hemiska gångar och svarta öppningar, genom vattenpölar och öfver slippriga stenblock. Ormarna drogo sig hvisslande undan i sina hålor, paddorna vände ögonen mot väggen, och ödlorna runno undan med ett frasande ljud, då ljusskenet spred sig öfver dem.

Slutligen stodo de inför en ny bergvägg, mer mörk och hotande än den första; men då den träffades af ljusskenet, föll den ihop med ett starkt brak, och i detsamma fylldes grottan, som tycktes vilja sluka dem, af ett hiskligt tjut. Prinsessan bleknade, men Nils log och tryckte hennes hand, och de stego in och sågo sig modigt omkring. Från alla håll lyste guld mot dem. Där satt den rysliga trollfar, stirrande på ljuset med sina utstående ögon. Förlamad och ilken ropade han:

»Förbannelse öfver ljuset! Hvar kommer det ifrån? Släck det!» — och utan att kunna röra hand eller fot blåste och blåste han af alla krafter; men hans öfverläpp var så lång, att han blott pustade sig själf på knäna, som skälfdde af köld.

»Släck det!» — skrek trollmor och blåste allt hvad hon kunde; men hennes underläpp sköt ut, så att hon blott blåste sig själf på den långa näsan, från hvilken en istapp hängde ned och blef allt större, medan näsan vaggade hit och dit af vinddraget.

»Släck det!» tjöt trollepojken och blåste som en bälg. Men han var snedmynt och blåste i väggen, vid hvilken han satt, så att läderlapparna hvirflade upp som damkorn och fastnade i hans skägg eller fladdrade kring ljuset, där de brände sig till döds.

»Släck det!» hven trollfickan och fräste och spottade. Men hennes mun satt på sned åt det andra hållet, och så blåste hon i andra väggen, så att skinnet på hennes pösiga kind knottrade sig som huden af ett plockadt höns, och de långa strårna på hennes kindvårta flaxade som sju vimplar i storm. Under tiden stod Lucia midt i salen och log, fast Nils Springepilt nu släppt hennes hand, ty han höll på med att ösa sin påse full med guld inför de vrälände trollen.

»Skynda på, småsven, nu brinna ljusen ned!» sade Lucia.

»Då gå vi. God natt, och tack för oss!» sade Nils och knöt till säcken.

Och så gingo de. Men då det blef mörkt i grottan igen, fingo trollen åter sin rörelseförmåga och smögo sig i de båda barnens spår, utan att våga komma för nära ljuset.

Detta blef dock allt mattare; den ena vaxstapeln efter den andra brann ned. Det gick långsamt med återfärden. Guld det var tungt, och prinsessan var trött, och paddorna kröpo för deras fötter. Allt närmare kommo trollen, fyllande bergets alla skrymslen med sitt tjut. Nu var det blott en enda liten vaxbit kvar. Lucia darade, men Nils tryckte ännu leende hennes hand. Den sista lågan fräste upp, glimmade till och — slocknade. Vrälände och jublande störtade trollen fram för att kasta sig öfver barnen.

Men mot dessa trängde en stråle af morgonens röda, uppgående sol, i hvars sken de stego ut ur bergets inre. Denna stråle träffade äfven trollen, som trodde att det ännu var natt, och att skenet var den sista uppljussande glöden af Lucias slocknande ljus. Fortfarande vrälände: »Släck det!» tumlade de förblindade af solen öfver hvarann, och helt öfvergjutna af morgonens skimrande strålar förvandlades de till fyra stenblock, som blefvo liggande utanför trollbergets vägg, hvilken åter slutit sig.

Springepilt log, vände sig från dem och fattade åter Lucias hand.

»Kom nu, kungadotter,» sade han, »så gå vi tillbaka till borgen.»

»Och friköpa alla trålar,» tillade prinsessan leende.

Och hand i hand vandrade de genom den täta skogen, vägleda af den allt klarare strälände morgonsolen.

Suomessa.

(I Finland.)

Några vildblommor samlade

af Esstese.

(Forts.)

XIII. För-gät-mig-eg.

Det är roligt att en höstkväll, när brasen sprakar och teköket sjunger, taga fram

ur en låda några torra, halft förgätna blom-
mor och söka påminna sig, när och hvar
de plockades. Också jag har gömt en hand-
full minnesblomster. Deras doft är svag,
kanske ingen annan än jag själf kan kän-
na den.

Först var det den där morgonen före
midsommar. Jag steg upp med solen och
skyndade ut. Hvilken härlighet! Naturen,
som sofvit med halfslutna ögon, var redan
fullt vakent. Lif och rörelse i allt. Bina
surrade i äppelträden, som liknade snöbol-
lar i Alpenglühnen. Svalor och bofinkar flögo
fram och tillbaka, upptagna af sina hus-
hållsbestyr; lärkan sjöng eldiga kärleks-
sånger högt öfver fälten. Myrorna sprungo
beställsamt om hvarandra på skogsstigen.
Allt andades lif och hade brådt att utveckla
sig. Guden Pan hade funnit väg till nord.

Jag gick genom skogen till insjön, som
ligger dold bakom höga tallar och granar.
Pyrola doftade bland mossan; rödbruna elg-
grästufvor speglade sig i vattnet. Kung
Artur och hans balda riddare voro mitt säll-
skap. Jag läste om hjältedater och kär-
leksäventyr, om irrfärder och försonings-
fester. Beskrifningen glödde i keltisk färg-
prakt. Man måste ryckas med och hänföras.
Där var också lif och rörelse, kamp och äf-
lan. Pulsar slogo och eldvarmt blod rann
rött i friska ådror.

Lif, lif, lif!

En annan morgon.

Jag lösgör båten och glider sakta öfver
vattnet. Smultronstället därborta lockar. Jag
lägger i land. Solen bränner i min nacke,
medan jag plockar. Inom kort har jag hän-
derna fulla af smultron: doftande röda ku-
ror, gungande på böjda stjälkar, ljusskära
bär, gröna kart, ja, till och med några hvita
blommar — en hel bukett. Jag går upp
på ett berg: där nedanför ligger sjön, ba-
dande i morgonljus. Öfver skogstopparna i
fjärran hvilar en hellenisk blådager. Jag
läser om vår värld och dess uppkomst:

»Urstoffet hopade sig till skyar, skyarna
sönderföll i flockar, och flockarna förvandla-
des i droppar. Skyarna äro nebulosorna och
flockarna de blifvande stjärnsamlingarna och
dropparna de hvälfvande solarna, stjärnorna
i rymden. Där dessa droppar stelnat, kallas
de planeter, och på deras ytor dväljas in-
fusorier. Vår jord är en sådan droppe, dess
bördstolta släkte droppens mikrozoider.»

— Ja, vår jord utgör endast en försvin-
nande droppe i universum, en droppe så
liten, att den i det stora hela är nästan
betydelslös. I dag sammanhålles den af
vissa lagar, i morgon skall den ha brustit
sönder och upplösts i atomer. Men för oss
är denna droppe — Astartes tår — stor och
skön. Inom den pulserar det *lif*, som drar
oss alla med i sin mäktiga flod. För andra
må denna lifsflod och denna jordsfer vara
små och obetydliga; för oss äro de stora
och härliga och fulla af skönhet.

Vagnen rullar, rullar.

Solen har gått ned, en gulröd dager dröjer
öfver det västra himlahalvvet. Det mörknar,
månen och stjärnorna träda fram, himlen
blir allt dunklare blå. Jupiter strålar i Oxens
stjärnbild. Kapella, som på en dag utsänder
mer värme än vår sol på ett år, tindrar
med ett mildt och stilla sken; Arcturus,
nedanför Kalavagnens tistelstång, gnistrar
som en solitär på en drottningens panna.

Månen stiger allt högre, träd och buskar
antaga fantastiska former. Björkstammarna
glänsa blåhvita, skogssjöarna slumra i silf-
verljus.

Vagnen stannar, vi äro hemma. Men det
är omöjligt att gå in från denna nattliga prakt
Jag känner hvarje sten på vägen till utsikts-
berget. Första biten är jämn och ljus som
på dagen. Jag tränger in i mörka schakt,
mellan tätt löfverk och mossbelupna sten-
block. Nu förstår jag godt skogens magi-
ska trollkraft, som öfvat inflytande på alla
folk i alla tider. Där flyger en ugglas upp,
väckt ur sin ljuvaste midnattsslummer.
Ändtligen står jag där uppe. Det inger en
känsla af makt att stå på ett högt berg,
kanske dock mer i sol- än månensken. Men
äfvén nu känner jag bröstet vidgas. Där
nedanför ligger dalen, ån, smedjan, vår egen
stuga, allt insvept i en blåvit halfdager.
En flik af sjön lyser glasartad. Bergen på
andra sidan dalen bada i klar månfärg.
Tystnaden är fullkomlig. Månskensnatten i
Belmont's park kan ej ha varit mer ljuvlig
än denna. Endast stjärnorna tala om lif i
fjärran världar.

(Slut.)

Den käraste julklappen.

Åt våra barn.

Då nu julen, som ju framför allt är en
ungdomens högtid, står så nära för
dörren, vilja vi erinra alla föräldrar och för
öfrigt en hvar, som med en gäfvad önskar
glädja någon af de unga — det må vara
en gosse eller en flicka — om en julklapp,
hvilken helt visst mer än de flesta andra
skulle medföra glädje, nytta och *varaktig*
fägnad. Vi syfta härmed på ett prenume-
rationskvitto för det kommande året på tid-
ningen »Kamraten», hvilken utan jämförelse
står främst bland nordens ungdomsblad,
lika mycket i de vuxnes erkännande som i
de unga läsarnes eget tycke. En jultid
kan visst vara bra, men den är snart ut-
läst och lägges sedan undan att glömmas.
»Kamraten» kommer däremot igen året om,
alltid med ny lärdom, ny förströelse, nya
uppslag till slöjd, sysselsättningar och lekar.
Fosterländsk, frisk och hurtig är han i alla
skiften. Vi bedja därför att få fästa våra
läsarinnors synnerliga uppmärksamhet på
den stora annonsen i detta nummers an-
nonstilaga, som innehåller utförligare upp-
lysningar om hvad Kamraten till det kom-
mande året har att bjuda sina vänner.

På gamla dagar.

Nyligen frågades i Idun af en »innanför
disken bunden syster», hur hon skulle
använda sin inkomst 40 kr. i månaden, så
hon ändå kunde spara en slant. — Efter
genomläsandet af detta uppsteg ånyo en
länge närd önskan hos mig om en slags
pensionsinrättning för alla kvinnor, undan-
tagandes de, som ha anställning vid post,
telegraf, folkskolor eller eljes komma i åt-
njutande af pension efter vissa tjänsteår.

Huru många kvinnor finnas icke, som äro
lärarinnor i privata hem, sitta å kontor, äro
i affär, gå som man säger »frun tillhanda»
och dylikt.

Dessa ofta illa aföndade kunna af sina
små löner icke göra några insättningar i
lifränteanstalter, därtill fordas för mycket, för
att en gång uppbära en liten årlig pension.

Om vi besinna alla de storartade stiftel-
ser här i Sverige, afsedda för änkor och
ogifta kvinnor, så har det nog visat sig
mer än en gång att det icke just blir den
mest behöfvande, som först får den lediga
platsen där, utan det beror — detta som
allt annat — på »tur och gynnare». Jag vet
mer än en som *bor fritt* i dylik stiftelse, oak-
tadt stora inkomster. Dylikt alstrar ju bit-
terhet hos den ena människan mot den an-
dra, och detta böra vi väl motarbeta på alla
sätt.

Om en pensionskassa i nämnda syfte bil-
dades genom frivilliga gåfvor af bättre lot-
tade och dessa välvilliga gifvare, som offra
stora summor på palastlika stiftelser, i
st. gåfve dessa penningar till »Kvinnans
pensionsinrättning» så kunde alla — som
själfva ville göra sina inbetalningar — kom-
ma i åtnjutandet af en liten pension på äldre
dagar och så själfva hyra rum efter behag

Huru sedan hvar och en förvaltade sitt
pund, fick bero på dem själfva. Om den
årliga inbetalningen sattes så lågt som 12
å 15 kr., skulle nog den minst aföndade gär-
na göra denna insats för att på så sätt gå
en sorgfriare ålderdom till mötes.

Hos en af mina umgängesvänner var ett
äldre fruntimmer som hushushållsmamsell
eller — förlåt mig — fröken; hon var en
af dessa nöjda människor, som ha föga eller
inga anspråk. Tacksam och glad för den
minsta lilla välvilja, som visades henne, be-
skärmade hon sig sällan öfver någon eller
något, men på tu man hand kunde hon dock
fälla yttranden som: »snart är jag väl för
gammal att tjäna, hvad skall jag då taga
mig till, och hvart skall jag hän, när jag icke
förmår arbeta mera» o. d. Det gjorde mig
så ondt om henne, men som jag själf var
utan medel, kunde jag intet annat göra än
trösta henne med att familjen nog aldrig
skulle taga sin hand ifrån henne; dock
därpå kunde och ville hon ej bygga, intet
löfte var henne gifvet. Nu frågar kanske
någon: hur gick det henne? Ja, troget tjä-
nade hon samma familj i 20 år för 100 kr.
pr år — de 5 senaste 125 — och då hon
vid 70 års ålder lämnade sin plats för att
hvila på gamla dagar, erhöi hon vid afske-
det med varm hand 200 kr., möbler till ett
litet rum och löfte om första årets hyra —
och nu, ja, nu äter hon »nådebröd» hos en
brorsdotter. Detta är lönen för ett stråfsamt,
plikttroget lif i andras tjänst. Nog måtte
det kännas bittert för den, som ej legat på
latsidan.

Ett annat fruntimmer måste redan vid
14 års ålder afbryta skolan, för att — då
föräldrarna råkade i mindre omständigheter
— söka genom hvitbroderi förtjäna något
till sitt uppehälle. Hon har nu i 30 år, och hon
fortfar än, utfört sådana arbeten på ett sätt
som visar stor skicklighet, ja, ingen skulle
kunna se spår af att en nål genomgått de-
samma. Nå, förtjänsten, hvar är den? Jo,
den är ej större än att hon med sparsam-
het kan kläda sig enkelt och så lefva hos
sin mor på hennes lilla pension, men när
modren för alltid är borta, hvad stundar
då? Ja det vete Gud allena.

Sådana exempel skulle kunna framdragas
många, men det är med smärta jag tän-
ker på dem, och därför vare det sagda nog.
Just som jag är i begrepp afsluta detta

lilla inlägg ser jag af tidningarna att kaptenen frih. G. Raab hållit ett föredrag i Hôtel Continentals lilla sal i Stockholm, om pensionering af allt Sveriges folk. Det var verkligen med stor glädje jag läste om detta föredrag för den vackra sakens skull. Blott det nu icke dör bort, utan upptages och sättes i verket af dem, som ha makten i sina händer. Skulle verkligen den dag randas att en dylik pensionering komme till stånd, så kunna vi icke vara nog tacksamma mot den ädle, varmhjärtade mannen, som varit upphovet därtill.

»Bescheiden».

När de kungliga färdas å järnväg.

Ett äpropos till vårt konungapars norska julresa.

Det gifves väl få regerande furstliga hus i Europa, hvars medlemmar vistas så ofta på resor som vår egen kungafamilj. Tyska kejsaren personligen kanske undantagen. Vår konung är outtröttlig, när det gäller att lära känna sitt land och folk. Han tager personligen liflig del i landets utveckling på olika områden, följer med levande intresse det nydaningsarbete, som i alla landsändar pågår, antingen det nu gäller öppnandet af nya samfärdsleder, anläggandet af industriella verk eller hållandet af möten, där andlig och materiel kultur taga nya tag och hämta kraft för att bereda jordmån för vårt lands framtida utveckling. Ofta är kungen då med, färdas vid dylika tillfällen dag och natt genom långa sträckor af vårt land, än sjöledes å sitt chefsfartyg Drott, men mest likväl å vårt vidtutgrenade järnvägsnät till de orter det gäller att besöka. Drottningen, som ofta åtföljer sin gemål vid hans resor till broderlandet Norge, färdas dessutom icke så sällan till utlandet för att där vårda sin hälsa, hvilket senare också är fallet med kronprinsessan, och hvad kronprinsen beträffar, gifver han sin höge fader icke efter i vetgirighet, när det gäller att å ort och ställe taga reda på, huru vårt folk har det i helg och i söcken. Prinsarne Karl och Eugen äro också flitiga resenärer, hvilka än, åtminstone förr årligen, resatill sina respektive hertigdömen Västergötland och Nerike för att där fullgöra militärtjänst, än i sällskap med den kungliga familjens öfriga medlemmar och än allena företaga rekreationsresor, jaktresor m. m., hvarvid äfven de komma i rikt tillfälle att lära känna vårt folk och se vår omväxlande, vackra natur.

Den kungliga familjen reser naturligtvis bekvämt och har sina egna vagnar, som äro inredda med all möjlig komfort och smak. Ibland resa medlemmarne af kungahuset med de ordinarie tågen, hvarvid en eller flere af deras egna vagnar medfölja dessa tåg, på kortare sträckor händer det till och med rätt ofta att tågets vanliga vagnar användas, men oftast, åtminstone då det gäller deras majestäter, anordnas kungliga extra tåg.

Och nu skola vi föra Iduns ärade läsarinor in i ett kungligt extratåg med dess olika vagnar, från början till slut, beundra den elegans, som där är rådande och som gör det hela till en rad sammanhängande kungliga gemak i miniatyr, och prisa de prakti-

ska anordningar, som göra en resa i ett sådant tåg så litet besvärligt som möjligt.

Konungens vagn, hvilken, liksom drottningens och kronprinsens, är bygd efter bogiesystemet, är sammanbygd af tvänne äldre korta vagnar, till hvilka fogats ett mellanstycke och har därigenom den ansevärd längden af 19,47 m. öfver bufferterna. Från ena gafveldörren inträder man först i konungens sängkammare med möbler, väggar och tak i ylletyg i grå färgton. Där finnas långa ena väggen en större inventionsoffa, en större fåtölj samt skrifbord. Därintill gränsar ett mindre rum för uppvaktningen, och från detta kommer man till en mellan-salong, hållen i rödbrunt och med två soffor. Båda dessa rums möbler äro enkla och klädda med ylletyg. Från salongen inkommer man i sessionsrummet, hvilket äfven kan användas till matsal. Här är allt vackert och konstnärligt. Midt på golfvet står ett större bord och bestå möblerna i öfrigt af en soffa och älfva lösa stolar, klädda liksom väggarna med gyllenläder. Taket är i ekboasering i vackert rutigt mönster. Bakom detta rum, närmast den andra gafvelväggen, är ett serveringsrum, hållet i ek, samt ett toaletterum.

Drottningens vagn, som nyligen undergått reparation i Göteborg, ter sig till det yttre med sin mörkblå färg med gula ränder, öfver hvilka fernissan kastar en jämn, vacker glans, särdeles pryddig. Vagnen, bygd vid Atlas, är liksom konungens sammanbygd af af två äldre, kortare vagnar och har samma hufvuddimensioner. Träbeklädnaden inuti är i polerad valnöt. Inkommande vid ena gafveln genom en dubbeldörr, hvars ena halfva följer med den andras rörelse, befinna vi oss först i drottningens salong, hållen i blå sidenbrokad med vapnet tre kronor i guld. Här finnas två soffor och sex fåtöljer, hvilka sammanställda bilda ytterligare två soffor, samt ett bord med fällskifvor. Från detta rum inkommer man i en mindre afdelning för uppvaktningen, med stolar af röd schagg. De uppvaktande få sina hviloplatser för natten inrättade på följande praktiska sätt. I väggen midt emot en fåtölj kan en lucka fällas ned, hvilken bildar en hälften af en bädd, till hvilken fåtöljen utgör den andra hälften. Därifrån kommer man in i en mindre salong, hållen i brunt, och upptagande två soffor, samt därinvid toaletterum för uppvaktningen. Genom ytterligare en afdelning för uppvaktningen inkommer man i drottningens sängkammare, där h. m. ts säng står utefter ena långsidan. Fönstren på denna sida äro igensatta och väggen madrasserad för undvikande af allt drag. Under vinterresor är väggen dessutom klädd med rika vargfällar för att hindra kylan att intränga. Rummet är hållet i rödt och klädseln af sidenbrokad samt upptager stolar och ett toalettbord i vackert skulpterad ebenholz. Längs bort i denna del af vagnen befinna sig dessutom drottningens toaletterum, garderob m. m.

En annan vagn, som tilldrager sig uppmärksamhet, är *konungens audiensvagn*. Det är en tvåaxlad kort vagn, som innehåller ett enda större rum jämte en tambur. Båda vagnssidorna bestå nästan af idel fönster, hvarigenom de resande här hafva den präktigaste utsikt åt alla håll. Tamburen är i valnöt och klädseln i salongen hållen i rödt. Här finnas fyra soffor samt ett bord. Ett mera behagligt audiensrum på resor kan man icke gärna tänka sig. Här samlas konun-

gens stab och andra med hvilka h. m. t. under lifligt samtal tillbringa dryga tider af resan. För de resandes blicker upprullas här under tågets gång det ena fängslande natursceneriet efter det andra.

Yttersidorna under de stora fönstren äro ornerade med smide i konstnärlig form, förgylt och måladt. På afstånd verkar denna ornering som ett filigransarbete i stort.

Något enklare till det yttre är *kronprinsens vagn*, hvilken emellertid är inredd på ett mycket praktiskt och inventiöst sätt. Vagnen består af en bogievagn af samma längd som konungens och drottningens vagnar. Den har i motsats till förut beskrifna vagnar plattform samt korridor till större delen af sin längd och är till ungefär halfva längden upptagen af vanliga kupéer för uppvaktningen. Dessa kupéer äro klädda med rödt schagg.

I midten af vagnen befinna sig kronprinsens sängkammare och vid sidan däraf ett hela vagnens bredd upptagande rum, som användes till matsal och audiensrum. I salongen och audiensrummet äro väggarna hållna i ljusa färger. Möblerna äro öfverdragna med buffelhud. Å ett midtbord äro hörnen afrundade, så att de fyra stolarna med sin halfcirkelformiga karm kunna skjutas ända in till hörnen, hvarigenom ingen plats tages för stolarna, när dessa icke användas.

Kronprinsessans vagn, en kort tvåaxlig vagn, är till inredningen ungefär lika med kronprinsens samt upptager sängkammare, ett samlingsrum och en kupé för uppvaktning.

Vagnarnes yttre förräder redan deras särskilda bestämmelse. Alla metall- och bronsbeslag äro rikt och konstnärligt ornerade, och detaljerna utförda med stor omsorg. När dörrarne öppnas, slås genom en mekanism ett nedre beläget trappsteg ned, färdigt att bestigas, och äro alla trappsteg belagda med i olika mönster pressad kautschuk för att förekomma halka. Värmeanordningen i vagnarne är naturligtvis den bästa. Belysningen sker med gas, men finnas i reserv både fasta och flyttbara ljusstakar med stearinljus att tillgå, ifall gasen skulle strejka. Vagnarne äro så inrättade att genomgång är anordnad och sker detta mellan konungens och drottningens vagnar genom en täckt gång, så att intet obehag af regn eller bläst förekommer.

Dessutom finnes en särskildt, tvåaxlig vagn för uppvaktningen och en köksvagn, som användes vid långresor och då de kungliga resandena ej äta å stationerna. Men det göra de nu mera nästan alltid. På den långa färden härom året uppåt Norrbotten, då statsbanans dåvarande slutlinie invigdes, var köksvagnen med. Våra järnvägsrestaurationer äro ju en del af de exemplariskt skötta anordningar vid statsbanorna för resandenas bekvämlighet, hvilka, jämte de mångenstädes pryddiga stationshusen, de täcka, förtjusande planteringarna och blomsterrabattena vid stationerna, tågpersonalens ståtliga, snygga utseende och aldrig svikande höflighet mot resande, väcka utländingens odelade uppmärksamhet och erkännande likaväl som dessa egenskaper hos vårt eget lands resande befolkning stå i hög kurs. Och våra kungliga själfva prisa högt mathållningen å dessa restaurationer, antingen det gäller att i hast intaga en lättare kaffefrukost i Gnesta eller Katrineholm, en styfvare middag i Storvik, Hallsberg, Laxå eller Falköping eller en läcker supé i Näs-

sjö, detta senare ställe ett Eldorado för alla läckergommar.

När de kungliga personerna, medföljande bantågen, intaga sina måltider å stationerna, unna de sig icke längre måltidsrast än högst 20 minuter (den för vanliga resande uppgår i allmänhet till 16 minuter), en kort tid tycker man för att i lugn och ro få njuta af det myckna och goda, som då bjudes i matväg. Men man vill fort fram, det tyckes vara allas lösen. Den svenska arrangeringsförmågan firar triumfer vid dylika tillfällen. Restauratörerna, understödda från järnvägens sida, dekorera med flaggor och grönt i rika festoner, servisen är den praktfullaste som man kan få fatt uti och duktygen blänka i renlig glans. Det är riktigt inbjudande. Allting går med ackuratess och behändighet.

Konungen är äfven under järnvägsresorna själfva rörligheten. Gör tåget aldrig så kort uppehåll å en station, så går h. m. t. ut på platformen och samtalar med där samlade personer och grupper om deras ställningar och förhållanden i orten. Inne i de kungliga vagnarne fördrifves tiden på olika sätt, med samtal o. d.

Hurudan är säkerheten å ett kungligt extratåg?

I hvarje vagn finnas för de resande lätt tillgängliga apparater för handbroms, vacuumbromsinrättning (luftförtunning) och, för resor å utlandets järnvägar, bromsinrättning efter Westing house system (lufttryck). Stationsinspektörerna själfva måste personligen tjänstgöra, då ett dylikt tåg stannar eller passerar en station, banbevakningen är fördubblad och öfriga försiktighetsmått noggrant iakttagna. Ofta medföljer å tåget öfverdirektören för trafikafdelningen såsom högste tågledare, annars trafikdirektören i hans ställe. Å lokomotivet färdas dessutom vederbörande ban- och maskindirektörer, hvarjämte telegrafinspektör och verkmästare m. fl. äro tillstädes, i fall något skulle inträffa.

De kungliga vagnarne gå nu mera direkt till utlandet, dit de kungliga personerna vid olika tillfällen allt som oftast resa. På färjorna öfver sundet via Malmö eller Helsingborg samt öfver Bälten via Korsör—Nyborg fraktas vagnarne bekvämt och vidare ut på kontinentens järnvägar, hvarigenom de höga resenärerna utan besvärliga tågomyten kunna hvila lugnt.

Och härmed sluta vi beskrifningen om hur det ser ut på ett kungligt extratåg, i det vi framföra vår stora tacksägelse till vår artige och kunnige ciceron, statsbanornas konstruktör, ingenjör Vincent Ahlberg, som med stor välvilja visat och förklarar för oss alla detaljer i ett kungligt extratågs sammansättning.

Iduns julnummer,

som i dessa dagar fullfärdigt lämnat pressen, kommer nu i nästa vecka på vanlig tid, såsom n. r. 51 i den löpande årgången, samtliga våra prenumeranter tillhanda.

De, som önska köpa lösnummer, torde genast verkställa sin rekvisitioner å Iduns expedition, enär den begränsade lösnummersupplagan snart är utsäld.

Årets sista nummer (n. r. 52), som egentligen skulle expedieras på själfva juldagen, hvars datum det bär, utsändes med anledning af helgdagarne först måndagen den 28 december.

I detta sammanhang erinra vi och om önskvärdheten att våra läsarinor i god tid verkställa prenumeration för det nya året — helst före jul och de många helgdagarne, hvarigenom alla afbrott i tidningens regelbundna expedition undvikas.

Under väntan.

Af Fredrik Ljung.

Tjut, du nordanvind, i de afföfvade trädens kronor! Slit sönder deras grenar och strö ut de sköra kvistarna öfver hvita, ödsliga drifvor! Måla mitt sinnes oro, mitt hjärtas vända!

Här stodo vi och blickade upp mot oändlighetens stjärnor. Var det i går, eller har redan ett år gått till ända sedan dess? Jag vet det icke. Mig synes, att en evighet ligger mellan den stunden och den nuvarande. Det kan dock icke vara längesedan, ty då skulle jag hafva skådat vårens blommor och hört den vaknande sången i skogen. Jag har icke sett det, jag har ingenting hört, jag har lefvat i minnet och i hoppet. En evighet är det likväl. Men i evigheten finnes icke soluppgång, icke aftonskymning och inga årstiders växling.

Hvarför kommer hon icke? Hvarför är hon icke här vid min sida? Hvarför känner jag icke hennes hjärta klappa mot mitt bröst?

Då vi skildes, sade hon: »Möt mig här, då Orionsbältets tre stjärnor synas öfver skogen!» — Jag såg dem tindra mellan trädens stammar och tänkte: »Då de höjt sig öfver skogsbrynet, är hon här.» De stego allt högre, men hon kom dock icke. Hoppet hviskade nu till min själ; »Då du får skåda Rigel, skola dess blixlar fördunklas af tvänne ögons glans!» Men hoppets språk är mångtydigt som ett orakels. Jag såg Rigel öfverglänsas af Sirius och af månen, men de två ögonen, de kära ögonen, dem sökte jag förgäves.

Natten skrider allt mera framåt, och mörker lägrar sig i min själ. O, säg, är det dödens mörker? Döden är ett tungt ord, men den måste dock komma. Hvarje lifvets stund är en skilsmässans, hvarje ögonblick har sin sorg och saknad, men det medför äfven hopp, och ända in i döden lever hoppet.

Jag minnes!

Här mellan träden fanns en källa. Vi sutto vid dess brädd och öste upp det kristallklara vattnet med silfverskålar. Då kommo snöhvita lamm från gröna marker och drucko ur bägaren i vår hand. Och då de druckit, lade de sig tryggt ned att bada i grönska och solljus. Bland violerna i skogsmossan fladdrade sköna fjärilar, och jublande sångfåglar flögo på darrande vingor upp och ned bland träden. De hvita lammen ilade ut i den solljusa ändlösheten mellan trädens stammar, och vi följde dem, än i stilla beundran och än i yrande lopp. Vi gäfvos dem att äta skogens fagraste

blomster och läto dem dricka af daggen på gröna blad.

Då var sol, då var fröjd, då kände vi en aning af evighetens ovanskliga glädje.

Jag vill böja mig ned och kyssa drifvan, som lagt sig öfver minnenas källa. Hör, huru det porlar där nere! Hon lefver ännu, fastän kalla drifvor dölja hennes sköte. Hon sjunger samma sång, som jag hörde i sommarens dagar. Jag vill kyssa denna drifva, till dess hon smälter, så att jag får min källa åter, som hon fordom var.

Se, natten blir ljus, och dunklet flyr. Solen går upp, mitt hjärtas sol kommer att fördrifva tviflets och orons mörker. Nu smälta drifvorna, och källan blir fri som förr. Blommor slå ut på nakna stenar, och fåglarna spränga den ödsliga tystnaden i skogen.

Hand i hand vandra vi ut på lifvets väg!

”Moderns plikter mot sina döttrar beträffande giftermålsingående.”

Som våra läsarinor erinra sig, inbjödo vi för någon tid sedan till en litterär pristäfling öfver detta viktiga och i hennens lif djupt ingripande ämne. Det synes och lifligt ha intresserat, och inom den utfästa tiden ingick ett trettiootal skrifter. Som af denna årgång nu emellertid endast tvänne nummer återstå och dessutom granskningen af prisbedömandet naturligtvis taga sin tid, kan resultatet först på nyåret blifva känt. Det utan tvivel högst intressanta utbyte, som denna täflan kommer att gifva, blir således en af de många angenäma nyheter, hvarpå den kommande årgången skall bjuda våra läsarinor.

Ur notisboken.

Till Norge för att jula har nu vårt kongapap begifvit sig. Afresan från den svenska hufvudstaden skedde i onsdags afton, och på torsdag middag välkomnade den norska de höga julgästerna. Som ett åpropos till julresan ger Idun i dagens nummer en skildring af »När de kungliga färdas å järnväg», hvilken helt visst kommer att intressera våra läsarinor.

Kronprinsessans afresa till utlandet har nu ock försiggått den 10 dennes. Hon åtföljdes af friherrinnan Augusta Alströmer samt kammarherre greve Fredrik von Rosen, hvarjämte doktor Werner gjorde sällskap till Baden.

Öfverhofmästarinnan hos drottningen friherrinnan Åkerhielm, född grefvinna Gyldenstolpe, kommer på grund af hälsoskäl att tillbringa vintern i utlandet. Grefvinnan har redan afrest från hufvudstaden och begifvit sig till en början till Wiesbaden.

Ett ålderdomshem för bildade fruntimmer. Sällskapet »De gamlas vänner» höll sitt första årsmöte härstädes den 2 d. s. Detta sällskap som har till ändamål »att mot billig afgift bereda ett ålderdomshem för obemedlade eller mindre bemedlade fruntimmer, tillhörande den s. k. bil-

GEORG LEVY'S LINNEMAGASIN.
Drottninggatan 53, Stockholm.

Största härvarande lager af prima *Irländska Hellinne Näsdukar* i alla storlekar och finlekar. *Hellinne Kammarduksnäsdukar* med bredfäll och hälsöm å 5.75 pr dussin. *Hellinnenäsdukar* med kulörta hårder. *Barnnäsdukar. Fantasinäsdukar.*
Order å minst 25 kronor levereras fraktfritt närmaste järnvägs- eller ångbåtsstation.

dade klassen,» började sin verksamhet för något öfver ett år sedan genom att öppna »Hemmet för gamla» den 1 okt. 1896. Vid dess öppnande hade »Hemmet» 3 pensionärer; det har för närvarande 13. Pensionärsafgiften är minst 10 kr. i månaden, för hvilket belopp pensionären erhåller husrum, vivre, uppställning och läkarevård. De flesta af pensionärerna betala dock mer, eller från 175 t. o. m. 500 kr. pr år. Pensionärsafgifterna hafva uppgått till 3.700 kr. och årsafgifterna till 700 kr. Af i våras insamlade 14,000 kr. återstår någ. öfver 12,000. Styrelsen utgöres af rådman A. Pettersson, direktör A. Tamm, dr Hj. Hjorth, öfverstinnan P. Norrman, fru H. Kellberg och fru E. Tersmeden.

Fröken Hulda Lundins stöjdkurs för utbildande af handarbetslärarinnor afslöts för höstterminen sistlidne lördag i Klara folkskola. I kursen hafva deltagit 38 elever. Nästa kurs börjar, enligt annons i dagens tidning, den 6 nästkommande februari.

Damernas intresse i denna kafferepens tid torde lätt nog kunna riktas på ett företag af den art, som »Skandinaviska kaffeförädlings-aktiebolaget» satt i gång. Dess uppgift är nämligen den att i samband med kafferostning tillverka förädlade kaffesurrogat, behandlade efter en helt ny metod, hvarigenom tillvaratagas de aromatiska kaffeångor, hvilka hittills vid all kaffebränning till ingen nytta spridas för himmelens vindar. Vi hänvisa för öfrigt till annonsen om denna sak i dagens nummer.

Den svenska munklikören, som tillverkas i Stockholm af *Skandinaviska Benedictine Kompaniet*, har under pågående process med det franska bolaget klädts i en interimstyrelse, hvilken tager sig mycket prydlig ut och ej torde kunna lämna den minsta hållhake för nya förvecklingar. Härmed bortfaller också den hos många rådande farhågan, att all befattning med den svenska »munken» under tiden för processens fortlång är riskabel. Tvärtom vore det glädjande, om allmänheten ville lämna sitt understöd åt detta nya *inhemiska* företag, som lämnar bröd åt landets egna arbetare, i synnerhet som likören är verkligt fin och smaklig.

Teater och musik.

K. Dramatiska teatern bjöd åter i måndags på ett nytt program — ett »klassiskt» lustpelsprogram med *Molière* och *Bianche*. Det blef en underhållande afton och den talrika publiken, bland hvilken märktes konungen och hertigarne af Västmanland och Nerike, gaf frikostigt sitt bifall till känna. Visserligen må ej påstås, att hr *Hamrin* var en så alldeles lyckad representant för den älskogsranke narren Arnolphe i »Frumtimmersskolan»: han saknar den esprit och finhet, som den Moliérska komedien kräver äfven af sina burleska typer; men fru *Hartmann* gaf en konsekvent och rolig bild af det oskuldsfulla lilla väpet Agnès och hr *Johansons* unge älskare hade både färg och värme. Drastiskt lustiga voro hr *Hedlund* och fröken *Åhlander* som det rustika paret i tjänst hos Arnolphe.

Kom så »Hittebarnet» och den odödlige Konjander. Stödjande sig på de ypperliga traditioner, hvilka det här vore en klumpighet att söka åsidosätta, lyckades hr *Bäckström* gifva en mycket verkingsfull och skattretande bild af den gemytliga nobisgubben, och han sekunderades därvid förträffligt af särskildt fru *Littmarck* i hushållerskans roll. För öfrigt gjorde litet hvar sin sak bra, både artisten *Bällin*, hr *Hedlund*, herrskapet *Kattong*, hr *Rydgren* och fru *Hamrin*, och öfriga. Kostym och tidsfärg från 40-talets Stockholm voro godt iakttagna.

Vasateatern — hvars senaste program blef så kortlivadt, att vi bestämdt göra den största tjänsten med att utan vidare lämna det åt glömskan — var strax färdigt till ett nytt och, vi hoppas, gynsamare slag. I går torsdag nppfördes för första gången »Ålskog», skådespel i 3 akter af Arthur Schnitzler, och som förljus »Trots allt», svenskt original i 1 akt. Då detta nummer gick i press redan på onsdagen, måste vi spara ett närmare omnämnande till närmast.

På **Södra teatern** har nu »Förgät mig ej»s glada wienervalsrytmer ersatts af det bebådade

inhemiska lustspelet »Prästen och skådespelaren». Äfven här gäller, att vi senare återkomma.

Fru Eva Nansens konsert förliden vecka blef naturligtvis en högtidsstund för den talrika publik, som till sista plats, ja, ända upp på estraden fyllt Musikaliska akademien rymliga sal. Hennes utsökta egenskaper som romansångerska kommo också i allo till sin rätt genom det rika och kosmopolitiskt omväxlande programmet. Någon enda svensk ton i den »europiska konserten» hade dock icke skadat inför svensk publik. Vi hoppas, att den norska system, när hon närmast gläder oss med ett besök, äfven i detta afseende vill tillmötesgå våra förväntningar.

Musikföreningens konsert. I ösande regn och decemberrörker vandrade det musikaliska Stockholm i tisdags kväll till Musikföreningens konsert, men väl inkommen i musiktemplet vid Blasiholmshamnen, glömde man snart rusket och gråvädret därute. Här var fest och ljus, och till sista plats hade publiken mött i högtidsstämning. Det var också ett af den klassiska tonkonstens yppersta verk, strålande af upphöjd klarhet och färg, som här bjöds: Joh. Seb. Bachs messa i h-moll. Denna stora messa tillhör den senaste och mognaste perioden af mästarsens lefnad och har under åtminstone fem år upptagit Bachs tankar. Omfånget är vida utöfver det vanliga; ett utförande af verket i dess helhet upptager mer än det dubbla af den tid, som vanligen beräknas för en messa, eller en timme. Messans liturgiska grundtankar kunna angifvas som fyra: mänsklighetens syndamedvetande (*Kyrie*), Kristi försöningsverk (*Gloria*), den från honom utgående kristna kyrkan (*Credo*), samt åminnelsehögtiden med lof och pris (*Sanctus* och *Agnus Dei*). Det kan väl sägas att denna idékrets aldrig fått i musik ett väldigare och mera på en gång både djupgående och omfattande uttryck än i Bachs H-moll messa, hvilken i sin sammansmältning af det allmänkyrkliga med ett innerligt personligt element intager en förmedlande ställning mellan en Palestrinas stränga ritualmässighet och en Beethovens helt igenom subjektiva uppfattning.

Af verkets nummer är det stora flertalet körer. Oftast femstämmiga, med delade sopraner. Solosakerna utgöras af arier och duetter; recitativ, hvilka användning den katolska kyrkostilen icke medgifver, förekomma ej. Dessa arier och duetter tillhöra den af Bach upptagna breda italienska stilen, än melodiskt uttrycksfulla, än rikt smyckade med koloratur. I körerna har mestaren med användning af hela sin kontrapunktiska konst behandlat själfupfunna, geniala motiv, därvid äfven infätande en och annan af den äldre kristna kyrkans intonationer.

Det utförande, som det väldiga verket nu erhö, utgör en heder för det konstnärligt lifaktiga musiksällskapet samt för införfaren och ledaren af det hela, professor *F. Neruda*. Men därvid understöddes de ock utaf artister af sådan rang som fru *Mathilda Linden*, fröken *Esther Sidner* och herr *Salomon Smith*, hvilka förtjänster som oratorietolkare i solopartierna kommo till bästa rätt. Körerna gingo med god samsjungning, och äfven den betydelsefulla instrumentala insatsen från k. hofkapellet sida förtjänar allt loford. — Konungen prinsarne Karl och Eugen samt hertiginnan af Dalarna öfvervoro konserten.

Tant Amelies historia.

För Idun af *Homo Sum*.

(Forts. fr. föreg. nummer.)

De sorger, som Gud direkt pålägger oss, kunna väl vara tunga, men jämförda med dem, som vi känna att vi själfva dragit öfver oss äro de likväl lätta. Och det bittraste för mig var just det, att jag visste, att jag själf genom min fäfänga och mitt lättsinne förstört den lycka, som kunnat blifva min. Och icke blott min, utan äfven hans, och den var mig nu lika dyrbar. Ty denna natt, hvarunder så mycket i mitt inre blef mig uppenbart, så mycket som kom mig att vämmas vid mig själf, då blef det äfven klart för mig att jag älskade, älskade af hela min själ. Att lifvet utan denne man, som jag förlorat, skulle vara värdelöst, ja, outhärdligt. Och på samma gång insåg jag äfven, hur underlägsen jag var honom, icke blott i bildning och begåfning, utan kanske ännu mer i hvad som rörde karaktärens och hjärtats egenskaper.

Men hvartför skulle vi aldrig mer få återse hvarandra? Hvad hade han menat med dessa

dunkla ord? Då flög det igenom mig som en blix: »tänk om han tar lifvet af sig!» Han hade varit så upprörd och besynnerlig, och man hörde ju så ofta att människor dödade sig af olycklig kärlek. Skulle jag äfven få hans lif på mitt samvete? Nej, det var icke möjligt, det fick ej ske! Ett ögonblick tyckte jag att jag till hvad pris som helst måste begifva mig till honom för att rycka vapnet ur hans hand och bedja honom förlåta. Men i nästa ögonblick insåg jag det vansinniga, det outförbara i ett dylikt tilltag. Kunde jag då intet göra för att rädda honom? — Ångestfullt vred jag mina händer. Kanske var det åsynen af de sammanknäppa händerna, som förde min tanke på bön, ty jag hade länge sedan kommit ifrån att bedja, och för Gud kände jag mig numera så främmande. Men han var ju barmhärtig, allsmäktig! Jag kastade mig på knä och bestormade honom med böner att bevara den älskades lif. Snart erfor jag mera lugn i känslan af att mina bekymmer och mitt öde hvilade i en mäktigare hand, och jag kunde gå till hvila för att njuta några timmars sömn.

Under de dagar som följde gick jag i en nervös oro i afvaktan på några underrättelser om kapten L. Jag kunde icke utan häftigt hjärtklappning öppna en tidning, och mina ögon letade instinktmissigt efter rubriken själfmord. Men för hvar dag som gick, utan att jag funnit hans namn i samband med dylika notiser, blef jag allt mera lättad.

Jag tog mig då för att gå och besöka dem af mina bekanta, som kände kapten L., men utan resultat. I hopp att åtminstone få se honom ute, gick jag mig trött på gatorna, men också det förgäfvades. När jag kom hem om middagarna efter dessa mina irrfärder, såg jag så blek och förstörd ut, att min tant flere gånger framkastade, att jag borde tala med en läkare. Men jag bara skakade på hufvudet.

Äntligen blef jag befriad ur min ovisshet. Omkring en vecka efter den ödesdigra balen kom min tant hem från några visiter, med mycket viktig uppsyn. »Jag var och hälsade på hos friherrinnan S. i dag, och kan du tänka dig hvad hon berättade? Jo, att vår vän, kapten L., nu verkligen lagt in om afsked för att begifva sig ut på en resa till Orienten, och gu' vet hvart han sedan styr kosan. Han ämnar vara borta ett par år och lär till och med ha yttrat, att han kanske aldrig kommer igen. Han reser visst redan i dag. Jag tycker verkligen, att det är bra oartigt af honom att ej ha kommit hit på afskedsvisit, eller hvad tycker du?» Och tant såg forskande på mig.

Med en öfvernaturlig ansträngning lyckades jag göra min röst lugn och likgiltig, då jag svarade: »Det finner jag helt naturligt, att han icke har tid att springa på afskedsvisiter till alla sina bekanta.»

»Åh, du glömmet, att jag är släkt med honom. Men han har alltid varit litet oberäknelig och excentrisk. Det här tycker jag dock är väl starkt, att han kastar bort sig på det viset för att flacka omkring på resor,» sade tant indignerad och satte sig bekvämare till rätta i soffhörnet. »Med hans goda hufvud kunde man väl haft framtid för sig som militär.»

»För resten trodde jag verkligen, att han gick i giftermålstankar på senare tiden och tänkte slå sig ned som en förståndig äkta man. Jag har inbillat mig, att han var kär i dig,» sade tant och betraktade mig mystiskt.

»Det var komiskt, lilla tant!» sade jag skratande och lät mycket förvånad, men kunde icke låta bli att rodnas.

»Nåja,» fortfor tant synbarligen lugnad, »icke för att han egentligen varit ett parti för dig, du som kan få en grefve, när du vill.»

»Nej, vet tant, grefvar har jag aldrig varit svag för. Dessutom är det mycket troligt, att jag aldrig gifter mig.»

Vid detta besked storrade tant mycket häpen på mig; men med värdig hållning lämnade jag rummet och gick in till mig. Jag hade behof af att vara ensam.

Alltsom våren framskred, blef jag mer och mer blek och affallen, hade ingen aptit och saknade intresse för allt. Slutligen rådfrågades en läkare, som ordinerade ombytte af luft samt förströelse och skickade mig till en badort vid västkusten. Här var jag snart inne i ett gladt koteri, där förströelse minsann icke saknades, och jag deltog i allt, icke med lif och lust, utan med en febril iver.

Det hände dock ofta, kanske just när det som muntrast glammades omkring mig, att jag greps af en beklämmande känsla utaf ödslig tomhet

Juvelerare
K. ANDERSON
I Jakobstorg 1

Ringar,
Broscher,

Armband,
Kedjearmband,

Kedjor,
Nålar,

Silfverarbeten,
Bordsilfver.

Modernast!
Solidast!
Billigast!

Bref besvaras omgående

Försändes öfver
många sorter. Försändes öfver
helarikt. Begär priskurant.
SPISBRÖD,
C. W. SCHUMACHER
Kongl. hofleverantör. — 17 Norrlandsplan 17, Stockholm.
fullt jämförliga med de engelska, fås
hos de flesta specialhand-
lare i hafvustaden.
Försök!

Handfärdiga... nya pröparat för tändernas värd...

och öfvergifvenhet. Bland alla dessa fanns ju ingen, som stod mitt hjärta nära...

Den vackra sommaren flög hastigt sin kos. Då jag återkom till Stockholm, hade mina kinder en friskare färg...

En dag fram på vintern finner jag i tidningen ett resebref från Orienten med kapten L—s initialer under!

jag nästan kunde det utantill. Likväl sade det ej mycket om honom själf, utom hvad jag kunde läsa mellan raderna.

Nu hade jag fått något att se fram till, att hoppas uppå, ty säkert skulle detta bref åtföljas af andra.

Det gjorde det också. Icke ofta, men ungefär en gång i månaden, kom där ett nytt bref.

Så förgingo tre år utan några märkligare tilldragelser i mitt lif. Ser man fram mot tre år, hvilken lång tid synes det icke!

Under dessa tre år saknade jag ej underrättelser från kapten L., om de också ibland låto länge vänta på sig.

Med hvarje bref som sade mig att han kom närmare, återfick jag något af min forna glädthet.

omkring icke var så intresselöst, att framtiden ännu kunde äga möjligheter.

En morgon, när jag som vanligt genomgånade tidningen, tvärstannade blicken plötsligt vid en notis...

Där stod: »Kapten L., hvars resebref från hans lika långväga som intressanta färder redaktionen varit i tillfälle att meddela sina läsare...

De tre sistförflutna åren hade ju för mig varit en enda lång väntan på denna stund.

Jag var bjuden på bal några dagar därefter till till en familj, där kapten L. brukade umgås.

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Esther Sidner; af H. V. (Med porträtt). — En arbetsstuga; poem af Lotten von Kramer. — Några ord om lyx i juletid; af Ev. — En Luciasaga; af Amalia Pahlstedt. — Suomessa. (I Finland). Några vildblommor samlade af Essise. (Forts. o. slut). — Den käraste julklassen åt våra barn. — På gamla dagar; af Bescheiden. — När de kungliga färdas å järnväg; ett äpropos till vårt konungapars norska julresa. af Cr. — Iduns julnummer. — Under väntan; af Fredrik Ljung. — »Moderns plikter mot sina döttrar beträffande giftermåls ingående.» — Ur notisboken. — Teater och musik. — Tant Amelies historia; för Idun af Homo Sum. (Forts.). — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Jullogogryf.

En duglig husmors älsklingsport, Ej olik annat af samma sort, Med samma ingredienser Af såpa och tvål, af soda och lut, Af baljor och borstar, af viska och klut, Jag dock i annalerna glänser Som någonting extra och stämmingsfullt, Ja, »herrn» i sin nattrock kan le helt hult, Fast huset i uppror jag sätter En tid både dagar och nätter. Från köket sig tränger en ljuvlig fläkt Af saffran och kryddor. I huslig dräkt Båd' mamma och döttrar sig röra, Och pappa vid boken förglömmar allt gnat, När de en passant, på ett sprucket fat, Ett prof på sin bakkonst tillföra. I luften det sväfvar — hvad sällsam magi! Midt upp uti prosan en fin poesi, Som allting den träffar förgyller. Och ångan från köket af skinka och kål, Som pappa i hvardagslag omöjligt tål, Behagligt hans näsa nu fyller. En tjänare är jag — en ringa ändå — Som fäjar och pyntar hvardendaste vrå, Som fyller hvar visthusets hylla, Men efter mig kommer, med skönhet och frid,

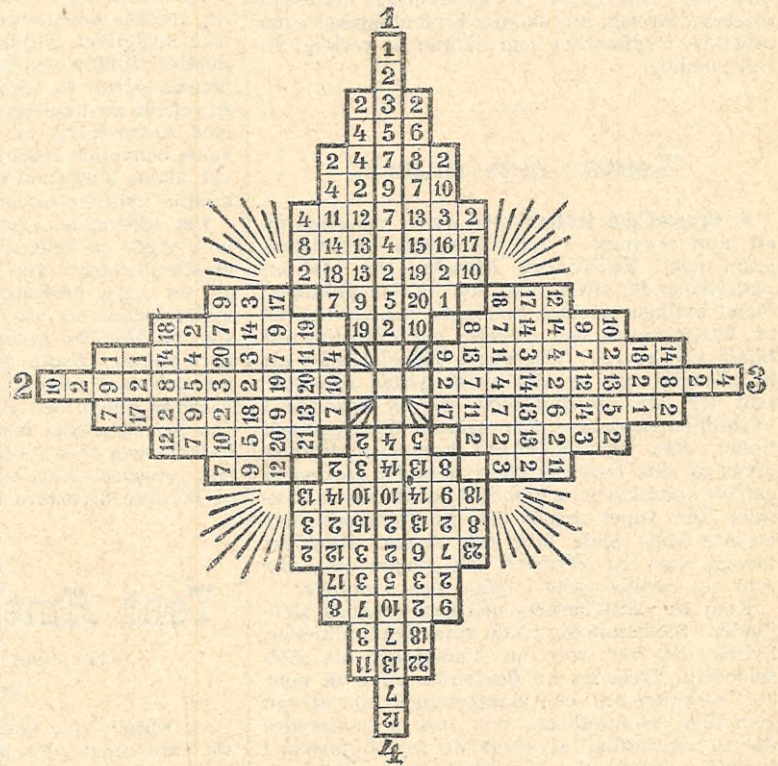
Min herre att gästa i huset en tid, Att högre behofver uppfylla.

Hvad, när julen kommer, tändes, Så i koja som i slott. Hvad i grytan flitigt vändes, Om det kommit på vår lott. Hvad till julen också hörer, Och hur det då vara bör. Hvad vårt »före» snart förstörer. Väfnad både grof och skör. Hur blef handen utaf kölden? Hur blef lindan ifrån bölden? Räkneord — ja, hela tre. Invid polen resaland. Hvad i Ryssland ymnigt täres. Hvad, i södern, äfvenså. Utaf böljan lätt den bäres. Hvad man icke plåga må. Fristad, varm och mjuk, för lillan. Hur hon icke är gorillan. Skydd mot rågn, mot snö, mot sol. Virke i en gammal stol. Hvad till lock lätt kan förvandlas. Till ett smycke material. Hvad med styrka bör behandlas. Hvarmed flickan går till bal. Något som ett vindkast örör. Hvad till julens nöjen hörer. Men nu är det — hvad? — jag ber Att få lägga pennan ner. S. L.

Lösningar.

- Charaden; Reform. Konsonantförändringsgåtan: Bob. Sifferlogogryfen: Urmakaren; Kameran, Merkur, munkar, ekrar, anka, kram, enka, rem, ren, ur. Triangelarlogogryfen: 1) Botvid, 2) ofrid, 3) tran, 4) vin, 5) id, 6) d. Ramgåtan: Sokrates; Oristano, kräkstek, rättikör, Alhambra, tyllhatt, Enschede, Sokrates. Bokstafsgåtan: Brödrarfolkens väl. 1) Belgien, 2) Öresund, 3) Frötuna, 4) Skedaia, 5) pilträäd, 6) Almedal, 7) rönnlöf, 8) Nidaros, 9) ljusalv, 10) Gandvik, 11) Spanien, 12) Nedenäs, 13) Falster, 14) Livorno, 15) Mälaren, 16) Laurvig. Apokopen: Kantat, kanta, kant, kan. Ordledjan: Strös—tröst—rösta—östan—stank—tanke—ankel.

Julstjärnan. Fyrdelad aritmogryf.

Figuren 1: 1) konsonant, 2) vokal, 3) en af Esaus hustrur, 4 och 5) besittningar tilldelade Juda stam af Josua, 6) stad i Hindostan, 7) himla ljus, 8) mötesplats, 9) patriark, 10) bibliskt mansnamn, 11) en af Noaks söner.

Figuren 2: 1) Konsonant, 2) vokal, 3) element, 4) bibliskt mansnamn 5) patriark, 6) profet, 7) bibliskt mansnamn, 8) berg i Palästina, 9) hög tid, 10) flod, 11) flod.

Figuren 3: 1) konsonant, 2) vokal, 3) flod, 4) reningsmedel, 5) bibliskt-kvinnonamn, 6) djur, 7) bibliskt mansnamn, 8) gammalttestamentlig stad, 9) stad i Palästina, 10) ö, 11) rättsbegrepp.

Figuren 4: 1) Konsonant, 2) vokal, 3) växt, 4) bibliskt mansnamn, 5) en af Noaks förfäder, 6) andlig förmimelse, 7) profet, 8) österländskt resesällskap, 9) från växtriket, 10) brudsmücke, 11) flod.

Är den rätta lösningen funnen, så bilda de bokstafver, hvilka infalla i de fyra figurernas midtersta längdrader, namn på 8 profeter — två i hvardera raden. Raderna läsas utifrån—inåt. S. L.

ENEROTH & Co. Tekniska Fabriken "GÖTA LEJON" GÖTEBORG

LÖTPULVER fritt från klor

Lötpulveret bepröfvat vid alla slags tvån i stål och för bästa och renaste åska. Användningsföret alldeles samma som med vanlig åsk, och

Spara PENNINGAR Spara arbete, Spara KLÄDER och